

Posamezna številka v Ljubljani in Trstu 4 vin.

"JUTRO" izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. jutraj, ob ponedeljkih ob 5. jutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—, Telefon številka 118.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin.

Uredništvo in upravnistvo je v Franciškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmi vrsta, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. Telefon številka 118.

Slovenskim trgovcem, obrtnikom in privatnim osebam!

Dunaj, dne 7. marca 1911.

Mnogo stotisočev nas je, ki smo morali hote ali nehoti v tujino. Večina od teh tisočev je onih, za katere v lepi naši domovini ni kruha in da ne umrjemo gladi, begamo po tujini kakor razpršene ovce po tujem pašniku. Nič ni torej čudnega, da je med nami veliko takih, ki niso čuli že veliko let svojega milega materinskega jezika in nič se ne čudite, če trdim, da poznam veliko rojenih Slovencev, kateri žal danes ne razumejo svojega lastnega rodnega jezika. Krivi smo sami, kriva je naša narodna nezavednost, ki ne razumevamo uveljaviti kapitala našega lepega, slovenskega jezika.

Že več let sem v službi kot italijanski korespondent zelo poznane dunajske židovske tiskarne, katere vsako leto prejme za svoje izdelke samo iz naših jugoslovanskih dežel minimalno nad dvajsetkrat po sto tisočakov in žalostno je, da moj šef do predčetrstajšnjem ni znal, da eksistira v Avstriji narod "Slovencev". Skoraj to ni nič čudnega; vendar meni kot Slovencu se to zdi skoraj nemogoče, da smo ravno mi Slovenci tako majhen narod o katerem celo naši sodržavljani židje na Dunaju še niso nič čuli in niti ne vedo, da eksistiramo. Naj navedem samo slučaj, ki se je zgodil minule dni. Prišlo je pismo in naš stari prokurist ni mogel to čitati. Slišal sem le od daleč njegove besede — "eine Banditensprache". Naravno, pismo je romalo iz rok v roke in nekako že bolj proti koncu se vstavi pri meni. Takoj sem spoznal moj mili materinski jezik in bil sem nekoliko vzradočen, da čitam zopet po tolikih letih lepo slovensko trgovsko pismo. Mislil sem, da zavednem, slovenskemu trgovcu odgovorim v mili slovenščini. Kaj še, odgovoriti sem mu moral nemško in še posebej pristaviti: Prosim, da nam v bodoče pišete nemško, ker Vasega jezika ne razumemo; seveda, tudi to pripombo v nemščini. Odkrito priznam, srce me je bolelo, ko sem pisal te besede in najraje bi bil "staremu" zabrusil vse v obraz in šel skozi vrata. Žalostno, zelo žalostno je to, še bolj žalostno pa je, da mora vsak Slovenec sam priznati, da je popolnoma prav, da se nam delajo take narodne krivice. Sami smo krivi in nihče drugi. Priliko imam spoznavati v sedanjih službi Čehe, Ruse in Bolgare. Lahko rečem, na trgovskem stališču so to čisto drugačni Slovani kakor smo Slovenci, Hrvati ali Srbi. Če pogledamo v pisarne velikih tiskarn, povsod najdemo češke, ruske in bolgarske korespondente in potnike. Samo v naši pisarni so nastavljeni štirje Čehi, trije Rusi in dva Bolgari, pa še to ne zadostuje, sedaj zopet dobimo enega Rusa. Če bi to ne bilo potrebno, bi na teh mestih sedeli gotovo sami židje. Ali tukaj govori ljudstvo,

govori narodna zavednost, deloma jezikovna nezmožnost, da se klonejo za denar največji tuji kapitalisti. Pri nas Slovincih, tudi pri Hrvatih in Srbih pa je to ravno narobe. Zdi se mi, da jih je veliko, ki so še zelo ponosni na to, če le morejo, da napišejo list v tujem jeziku ali če govorijo s kakim zamazanim čifutskim potnikom nemško, kar pa ponajveč nepravilno. Res, lepo in koristno je, če človek govori tuje jezike, ali dragi Slovenci, če pri tem trpi naš narodni, skupni interes — se taka lepota neha. Pomislimo samo to, če bi le mali del naših trgovcev odločno zahteval od svojih liferantov slovensko korespondenco in slovenske potnike, skratka vse trgovsko občevanje le v naši materinski, domačem trgovskem nastavljenem bi bilo pomagano in ne samo to, Slovenci bi ohranili v trgovini lastni jezik, na drugi strani pa bi bila ta narodna zavednost veliko, veliko bolj plodna, ker le na ta način bi izvežbali za bodočnost zdrave, strokovno izobražene trgovske moči, katerih nam danes žal — manjka.

Veliko jih je, ki morda bodisi iz kateregakoli vzroka ne bodo čitali mojega pisma, veliko bo pa tudi takih, kateri bodo direktno v nasprotju z mojim pismom in ne bodo čutili narodne potrebe tega, zato pa hočem napraviti še malo škico, kako naj bi se prve obvestilo in druge prisililo k samoslovenskemu trgovskemu občevanju. Potrebna je samo neutrdujiva agitacija in dobra kontrola. Na prvem mestu bi morala za to narodno delo prijeti naša slovenska trgovska društva, na drugem mestu pa vsak posamezni Slovenec. Trgovska društva naj bi imela to nalogo, da naj bi vse slovenske trgovce pismenim potom opozorila na trgovsko narodno zavednost. Še bolj bi bilo, naj bi slovenska trgovska društva dala tiskati nemško pismo, katero naj vsebuje direktno zahtevo samo slovenske korespondence in slovenskih potnikov. Naravno, da bi bilo potrebno teh pisem precejšnje število izvodov in sicer bi moral dobiti vsak posamezni trgovec toliko iztisov s kolikor tujimi tiskami je v trgovski zvezi, da pošlje vsakej posamezni tiskari po en eksemplar. Lahko mi verujete, da bi imelo že samo to, zelo, zelo veliko vspeha. Dalje naj bi nam naša trgovska društva služila tudi v to, da bi sprejemala pismena naznanila o trgovcih, kateri bi vključili vsem našim publikacijam dopisovali ali osebno občevali pri svojih importnih kupcih v tujem jeziku. Prvotno naj bi društva te ljudi samo pismeno opozorila k narodnemu trgovskemu redu in če bi se pri katerem to še nadalje ponavljalo, naj bi se poskrbelo zato, da se ga javno s polnim imenom obelodani v naših listih — in sodi naj ga ljudstvo. V toliko bi bilo delo naših slovenskih trgovskih društev.

Delo posameznih Slovencev, v prvi vrsti slovenskih trgovskih nastavljenecv pa naj bi bila neumorna agitacija in kontrola posameznikom za

ohranitev slovenskega jezika na trgovskem polju.

Dolžnost vsakega Slovenca je, zahtevati za lastni denar povsod le v lepem našem jeziku, kdor tega ne stori je izdajalec in sovražnik lastnega naroda.

Organizator kontrole v tujini.

Gospodarski polom v Novem mestu.

Že v včerajšnji notici pod tem naslovom smo izvajali, da je ta gospodarski polom povzročil nevespeh podjetja nove parne opkearne, da je temu nevespehu bilo krivo le slabo gospodarstvo v rokah nestrokovnjaških podjetnikov in da je glavni krivec celotnega poloma ubegli član konzorcija, usnjar Hočevar. Tega moža naše politične stranke zdaj šele obsojajo, vsaka raz svoje stališče. Za ene je Hočevar polom povzročil ker je bil klerikalec, za druge ker je bil liberalce. Kolikor nam znano, je Hočevar volil na program nar. napredne stranke. In tudi če bi ne bil, bi bilo to le še bolj žalostno, če ostala dva člana istega konzorcija gg. Ogoreutz in Smola — oba naprednjaka — tekotom toliko let še nista spoznala kakšne vrste tič je bil njuni tretji družabnik tudi pod perjem.

Mi pa mislimo, če bomo krivce polomov takih nepolitično-strankarskih podjetij kot je bilo to, še nadalje tako presojali, bomo Slovenci doživeli še več takih in še večjih sličnih polomov, ne da bi iz nesreče drugih v boljše srečo naših bodočih podjetij še kaj pridali, kaj koristnega, kaj bolj praktičnega se pričeli, kot le vedno isto staro pesem ponavljati, namreč glavno krivdo vračati le na politična mišljenja dotičnega podjetnika. Zakaj pa ti sodniki izrekajo obsodbe šele tedaj, ko je stavba že porušena ter ko je pokopala toliko žrtev te in one stranke pod svojimi razvalinami?

Naša sodba o takih polomih temelji na čisto drugi podlagi. Dandanes tudi že podjetnik, ki se je v svoji stroki izučil in ki je sposoben, da kot samostojen podjetnik sam z večjo roko vodi svoje delo, le težko izhaja. Pride nesreča v tej ali oni obliki, iz nje se poraja takozvana kriza in če tedaj ne dobi nikogar, ki bi mu priskočil na pomoč, tedaj je polom neizogiben. Nihče pa bi ne smel takega poloma obsojati, najmanj pa iz politično-stavkarske škodoželjnosti.

So sicer podjetja pri nas, ki zmorejo nastati iz zgolj politično-strankarskih nagibov, a mi pa nobenega med njimi, ki bi se tudi moglo vzdržati zgolj od opore, potreb le ene politične stranke. Za kaj takega smo Slovenci še premajhni, veliko premalo narodnogospodarsko razvit narod.

Služaj Novo mesto pa nam po tolikih izkušnjah drugod podaje zopet novo izkušnjo, novi resni opomin, novi nauk temelječ na stari nemški prislovi: Schuster bleib bei deinen Leisten! Mi

Slovenci smo že od nekdaj taki: Ali smo za večje podjetje kjer bi bili kot veččaki na svojem mestu, popolnoma indiferentni, neobrižni, ali pa se lotimo s polno paro ravno takih podjetij, za katere nimamo bodisi po svojem poklicu, bodisi po svojih duševnih in gmočnih zmognosti. Namesto, da bi se trdno držali tega, čemur smo se preje ali pozneje do celega pričeli, namesto, da bi posvetili vse svoje moči edinole temu, kar držimo kot pozitivno delo v rokah, se spuščamo v raznovrstna spekulativna podjetja, za katere nam nedostaja potrebnih gmočnih sredstev. Kaj sledi iz tega? S takimi spekulacijami zanemarjamo ono, kar smo kot trdno in svoje že držali v rokah in še bolj zanemarjamo ono, kar smo šele dobili v roke. Dvema gospodarjema enoinisti hlapec ne more služiti. Ali se je potem čuditi, da je takemu dvoim mnogovrstnemu gospodarstvu končni konec le strahovit polom na vseh koncih in krajih in da tak polom zahteva za seboj mnogoštevilne nedolžne žrtve?

Da, res te nedolžne žrtve! Pri "Glavni" v Ljubljani, sedaj v Novem mestu in sploh koder je bil še kakšen večji gospodarski polom, se je opazilo, da so bile te žrtve po večjem delu žrtve svoje lastne ali nepremišljenosti ali popolnega nepoznanja nauku o narodnem gospodarstvu in združništvu. Kdo se je pri "Glavni" brigal za to, kaj pomeni delež, kdo misli na to, da z najetjem posojila mora postati tudi lastnik deležev v visočini posojila? Nekaj meglenega pojma o obveznosti deležev ima ljudstvo le tedaj, če mu deleži kaj nesejo. Da pa v slučaju krize zamorejo ti deleži pomesti njih lastnike tudi v propast, za to se malo-kdo pobriga. In kako je bilo pri tem opkearskem podjetju v Novem mestu? Tudi tu so razni mali obrtniki in trgovci, ki sami komaj izhajajo, nebržito podpisavali menjice, zadolžnice, ne da bi se le eden od njih preje prepričal kako pravzaprav stoji podjetje. Sicer pravijo: Vsaka šola nekaj stane, a ti šoli vzporednici v Ljubljani in hkratu v Novem mestu, stanejo vendarle malo preveč. Osebnih kredit, kredit osebnega zaupanja, je sicer bogatstvo naroda, a kot vsaki drugi kredit, če se izrablja, zamore ravno tak kredit postati propast celega naroda.

Za danes zaključujemo te splošne opazke:

Učimo se iz obeh šol, iz "Glavne" v Ljubljani in iz opkearne pri Novem mestu, da treba za vsako podjetje čim večje je, tem večje duševne in gmočne sposobnosti. Učimo se iz nesreče drugih, vsled spekulacije zapeljanih, kovati srečo bodočih le na solidni podlagi zidanih stavb naših narodnih podjetij. Priskočimo pa tudi v nesreči drug drugemu na pomoč ampak ne šele tedaj, kadar je — prepozno!

MI sami in samo MI...

Edina ljudska stranka v državi naši celi, smo MI sami in samo MI...

Edini demokratje na celim slovenskem svetu, smo MI sami in samo MI...

Najbrunnejši kristjani pod svetlim solncem božjim, smo MI sami in samo MI...

Najboljši narodnjaki na veslem slovenskem jugu, smo MI sami in samo MI...

Zato pa najbolj vneti za nove vojne davke, smo MI sami in samo MI...

Vojaštvu milijone z veseljem nove dali, smo MI sami in samo MI...

Slovenstvo odradilo s to taktično potezo, smo MI sami in samo MI...

Od samega cesarja bili nagovorjeni, smo MI sami in samo MI...

Za sedem metrov zrasi vsled tega počestčenja, smo MI sami in samo MI...

In upamo, da "orden" pošteno zaslužili, smo MI sami in samo MI...

Edina svetla nada slovenskem narodu, smo MI sami in samo MI...

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetec.

Kakšna čudežna moč mu je dala, da se je mogel o pravem času premagati?

Naenkrat je postavil dečka, ki je bil blede od groze, na tla; in tudi sam je bil blede kakor smrt, ko mu je dejal:

— Hodi, sinko moj, požuri se, in brž se izgubi; še hip, pa ne bom več vedel, kaj delam s teboj... Beži...

Otrok se je ozrl na tujca in ga je nedvomno razumel; kajti s krikom največjega strahu je zbežal, kolikor so ga nesele noge. Tolpe, ki je izprva strmela nad tem nenavadnim prišelcem, se je istotako lotila groza; in čez par trenutkov sta ostala na veliki cesti samo še starec, ki si je brisal obraz, in Roland, ki ga je gledal, strmeč in zadihaje se, kakor gleda človek prikazni morečih sanj.

Takrat pa se mu je nekdo približal in ga vprašal za mirnim glasom:

— Ali nemara poznate n o r c a ?

— Katerega n o r c a ? je zarjul Roland ter izbulil oči.

Možak mu je s prstom pokazal starca, doža Kandiana, očeta njegovega!

Roland se je onesveščen zvrnil znak po cestnem prahu.

Ko se je Rolandu čez nekaj minut vrnila zavest, je zaznal, da so ga prenesli v hišo in da sedi v naslanjaču. Pred njim je stal mož, ki je govoril z njim na cesti, in ga je začudeno gledal.

Roland je vstal, in njegov pogled je padel takoj na starega Kandiana, ki je sedel na klopici ter se smehljaj z mirnim, negotovim usmevom.

— Gospod, je dejal možak, jaz sem župan te vasi, in ker sem videl, da se zanimata za slepca, sem ga privedel k sebi...

Roland je odtrgal svoje od groze razširjene oči od očeta.

— Gospod, je zamrmral, ali ste človek? ... Ali imate v svojem srcu vsaj malce usmiljenja? ... Če ga imate ... potem me pustite par trenutkov samega z ... njim! ...

Župan se je naslonil in odšel.

Roland je nato s silnim naporom zbral svoje misli in moči ter stopil proti starcu.

— Oče! ga je poklical s tihim glasom.

Slepec se je zganil, kakor da bi hotel bolje slišati, toda njegov obraz je ostal podoben zaprtim vratom.

— Oče! je ponovil Roland, in pesti so se mu stisnile.

— Ti otroci, je dejal starec, so zelo hudobni. Torej že ne smem več na sveži zrak, ne da bi me bili in kamenjali? ...

— Moj oče! je ponovil Roland z zamirajočim glasom. Prijel je starca za roko.

— Nič več ni pravice na tem svetu, je dejal ta zamolklo.

— Je pravica, kajti jaz sem tu! ... Oče moj ... poslušajte ... vaš sin ... ali se nič več ne spominjate svojega sina? ... Ali se ne spominjate Rolanda? Ali vam ime Roland ne pravi ničesar? Roland! ...

Starec je poslušal, ne da bi se zdel začuden, in njegov obraz ni pričal o nikakem naporu iščočega se spomina ali budče se pameti.

Zelo mirno je odgovoril:

— Jaz nimam sina ... Nikdar nisem imel otrok ... vsi tukajšnji ljudje vedo, da ne ... Sicer pa me otroci nimajo radi ... tepó me, ali pa me kamenjajo ...

Roland je padel na kolena.

— Moj oče, o moj oče, je zastokal, ali ne spoznate več mojega glasu?

Ihtel je in krčevito stiskal slepčeve roke.

— Vašega glasu? je dejal slepec. Kdo pa ste? ...

— Tvoj sin sem ... tvoj sin Roland ... Poslušaj me, oče, poslušaj moj glas! ...

— Nikdar nisem imel sina, je dejal stari Kandiano. Dober človek ste, gospod ... kdorkoli ste, blagoslovjam vas ... vi me božate ... brišete mi obraz ... Nikdar me ni nihče božal... da, vi morate biti dober človek ...

Roland je bil vstal.

Z rokami je bil objel belo starčovo glavo, in zdaj mu je

je govoril z rahlim, žalobnim glasom, pripovedoval mu svoje dolge muke in Leonorino nezvestobo; dajal je svojemu srcu prekipčevati v solzah, kakor da ga oče razume, in kakor da bi pričakoval od njega tolažbe.

Toda nič ni skalo vedrosti slepčevega obraza — nič, razen nekakega brezizraznega začudenja, ki je navdajalo starca, ko je slišal tega moža jokati in ga je slišal tarnati s tako potrjim glasom.

Ta izbruh bolečine, ki bi bil grozen za vsakogar, kdor bi ga mogel razumeti, ni gnil očeta Rolandovega; bil je telo brez duše, kakor pravi stara, tako resnična in toli strašna beseda.

Toda ta bolest je skoraj mahoma umolknila. Mrkel izraz sovraštva in izzivajoče pretnje je na Rolando- vemu licu nadomestil izraz trpljenja.

Umolknil je.

Skoraj celo uro je nepremično, s prekrižanimi rokami motril svojega očeta, ki se je bil po malem pomiril ter zaspal mirno spanje nedolžnega otroka.

Nenasitno je prešteval gube na tem čelu, predstavljal si prestano trpljenje ter se poglabljal v prepad obupa, na dnu katerega je našel oče svojo blaznost.

Nato je izginil tudi ta izraz sovraštva.

Rolandove poteze so otrpnile.

Postal je zopet tisti mramorni kip, ki sta se ga bila prestrašila že Juana in Skalabrino.

Odprl je vrata, skozi katerega je bil odšel župan, in ga je poklical. Ali je ta človek čul Rolandovo ječanje? Menil se je on za to? Niti poizkusil ni, da bi spoznal.

— Gospod, je dejal s tistim rezkim in kratkim glasom, ki je bil zdaj njegov običajni glas, kadar ga ni omiljevala kakšna posebno silna ganjenost, gospod ... rad bi vzel ... tega starca ... s seboj. Ali vidite kako zapreko?

— Nikake ne vidim, je odgovoril župan po kratkem obotavljanju. Toda, nedvomno imate pravico do tega, kar hočete storiti? ... Ali mi morete dokazati to pravico? ...

— Nikakega dokaza nimam, je dejal Roland, premagujoč svojo nejevoljo. Toda zatrjujem vam, da ga imam pravico vzeti s seboj, in to zatrdilo naj vam zadošča ...

(Dalej.)

Iz slovenskih krajev.

Iz Žirov. Nekaj zanimivega se je pripetilo v nedeljo v žirovski farni cerkvi. Ljudje pravijo, da je kaplan Vrhovec zlorabljal lečo v politične namene, ter ljudstvo nahrušil, da ne smejo brati naprednih časopisov, kakor n. pr. „Jutro“, „Slovenski Narod“, „Slovenski dom“, „Rdeči prapor“ itd. Naravnost infamno je, da klerikalec, božji namestnik, pokaže s tem celo v cerkvi, da je ljut sovražnik našega naroda, ter hoče zadošiti narodni čut kmetu, kateri itak nima izobrazbe take, da bi mogel nastopati. Ako bo de tadebeli, rdečenosni Vrhovec priporočeval ljudem samo tisto umazano čunjo od Lažljuba, katerega se še metla ne prime, ker je preumazan, bodo pač Žirovci „srovi“ ostali; kajti ni ga stavka v tem listu, da bi ne bil napravljen proti koristim, ter izobrazil naroda. Kmet, zbudi se, ter pogledaj kaj ti preti, pozneje bo prepozno, kadar bo de vjet v zanjke. Res presega že vse meje, kar si upajo ti posvečeni možje, kateri so postavljeni za cerkveni posel, ter ne politične namene. Ljudstvo je že tako prismojeno, da se je pri zadnji veselici klerikalne žirovske požarne brambe lahko pričalo vsako človeško bitje. Predsednik tega društva Grgo Kopač je naprosil kaplana, naj ta stopi na oder ter pozdravi prislece. Opozorjamo Kopača, da ako mu ni dan dar govora, naj drugič ne sprejme tako mesto, da bo de prihranil še kako večjo blamažo. Kaplanski naj pa raje poduče „Orle“, kako se imajo obnašati, da bo de dostojno, ter kadar človeka na cesti srečajo, da ga raje dostojno pozdravijo, ter ne zmajajo z glavo kot pinc-gavski konji, ali pa kot bi imeli „Čuke“ pod klobukom. To velja tudi za tiste, kateri sicer pravijo, da so napredni, ampak se skrivaj navzgor Lažljubovega duha. Sploh pa večina ljudstva v Žiroh misli, da bi se brez tega Domofitana ne moglo izhajati drugače, bi ga ne imel marsikateri napredni človek. Radovedni smo, kaj si bo de upala ta sodrga pri prihodnjih občinskih volitvah. Čuje se, da si so celo postavili že kandidate za županov stolec. Ampak bodi povedano, da Zajčki in Matički ne bodo na tem tako z lepa gospodarili. Žirovci! ogibajte se črnca, kajti črnec je hud!

Slovenski jug.

Izjava prof. dr. Masaryka o Jugoslovanih. Peštanski dopisnik novosadskega „Srbstva“ je imel te dni razgovor s prof. dr. Masarykom, ki ga je pooblastil, naj njegovo izjavo spravi v javnost. Dopisnik je najprej vprašal dr. Masaryka, kako je mogoče, da stoji na čelu avstro-ugarskega poslaništva v Belgradu, grof Forgach, ki se je v znanih aferah glede falzificiranih dokumentov tako silno kompromitiral. Na to vprašanje — je odgovoril dr. Masaryk — morem odgovoriti samo to, da hoče avstrijska politika po svoji stari tradiciji čuvati svojo zunanost in barvo nepogrešnosti. Ne verjamem, da bi se mogel grof Forgach dolgo vzdržati v Belgradu. Na vprašanje, kaj misli o usodi Jugoslovanih, je prof. Masaryk odgovoril, da bi bilo najprej za srbsko-hrvatski narod najbolje, ako bi zaupal v svojo moč, t. j. propagiral ravnateljstvo nacionalno kakor kulturno edinstvo Srbov in Hrvatov v vseh državah in administracijah. Zlasti važno je, da se pokaže povsod enako zanimanje za gospodarska vprašanja in ne samo za kulturna. Na Dunaju niti ne razumejo jugoslovanskega vprašanja. Tamkaj sicer uvidevajo enostranost madžarske politike, nikakor pa ne poznajo načinov, po katerih bi se ta po-

litika preprečila in onemogočila. Istotako je s falzificiranimi dokumenti, ki so zlasti imeli služiti Madžarom, a Dunaj je tem dokumentom verjel. Glede govora kneza Schwarzenberga je Masaryk odgovoril: „Knez Schwarzenberg ni prvič govoril o vprašanju trializma. Meni je pravzaprav njegov program nejasen. To je navadno kolebanje med dualizmom in trializmom. Ne verjamem, da bi se mogel Schwarzenbergov govor tolmačiti kot program višjih krugov. O trializmu se je izrazil, da v uplinskih političnih krogih ne obstoji nikak načrt o trialistični ideji.“ Koncem svojega govora je Masaryk s posebnim poudarkom izjavil: „Znova Vam pravim, zaupati je treba samo v svojo moč. Desetmilijonski narod mora in mora pomagati sam sebi. Upanje na tujo pomoč samo slabi energijo naroda in mu krade čas.“ S tem je prof. Masaryk končal to svojo interesantno in važno izjavo.

Splošni pregled.

„Union“ o Šusteršiču in „Slovenca“ piše sledeče: Pod naslovom „Hvala lepa za take prijatelje“ prinaša organ posl. dr. Šusteršiča uvodnik o trializmu, v katerem poleg Nemcev in Madžarov imenuje dr. Kramarja največjega sovražnika trializma. Koliko je dr. Kramar škodoval slovenski stvari, vedo najbolje Čehi, ki so ga sami morali pritisniti v kot. Kakor Ivan Hribar, tako je tudi dr. Kramar mož, ki živi od velike reklame brez te reklame nič ne pomeni. Njegovi govori v Peterburgu in Moskvi, njegovo renimiranje z materjo Rusijo, ki pa je za avstrijske Slovence vedno le mačeha, njegove otročje simpatije do Anglije in Francije in do laških iredentov, sploh do vseh, ki avstrijsko monarhijo črtijo, je spravila Čeha na glas drži sovražnega elementa. Čehi so barnumbaylejsko politiko gospoda Kramarja pošteno na svoji koži čutili in jo še danes čutijo. Politika gospoda Kramarja in njegovega majhnega kroga gre sploh na to, da se Avstrija ne ojači; zato ti ljudje tudi vedno koletirajo z Mažari, Lahi in Srbi. Menda se jim zdi, da je za češki narod bolj koristno, če v Avstriji nikoli do konsolidiranih razmer ne pride, v čemur se pa kruto motijo. Zato pa je Kramar tudi tako velik nasprotnik Hrvatov in slovenskega ljudstva, ker se boji, da bi se Jugoslovani res v prid vlemoči monarhije in v lastno koiist združili. To svoje nasprotstvo do nas je ta veliki „Slovenec“ jasno pokazal te dni v avstrijski delegaciji. Burian si je izbral za zaveznike Srbe in gospoda Kramarja, ki je šel zdaj zanj v ogenj. Srbski bos. saborski poslanci so namreč v očigled zasedanju delegacije sklenili nedavno izjavo, v kateri se izrekajo zoper trializem in hočejo avtonomno Bosno pod dualistično monarhijo. No za take slovenske prijatelje kakor so dr. Kramar, Burian in tretje peresce v tej detelji Ivan Hribar se prav lepo zahvaljujemo itd. „Union“, ki se ji ne more očitati pristranost, pripominja k temu članku sledeče: Ta članek „Slovenca“ je pač nekaj najbolj nezasištanega, kar si je ta list v zadnjem času dovolil. Ko je dr. Šusteršič videl osupnjost, ki jo je vzbudil zadnji protičeški članek „Slovenca“ v čeških krogih, je odklonil odgovornost za ta čin svojega lista. Ako bi bilo to njegovo stališče le za trenutke resnično in odkrito, bi moral skrbeti za to, da bi se Slovenec take pisave proti nam enkrat za vselej odvil. Ta članek pa kaže odkod veter veje. Ne pride nam na misel, da bi s člankom polemizirali, še manj se nam

zdi potrebno dr. Kramarja pred lažmi in denunciacijami „Slovenca“ braniti, mi samo konstatiramo, da takih predrznosti nismo brali niti v nemških časopisih, s sumnjami do češkega naroda zasledujejo svoje cilje in slikajo dr. Kramarja kot sovražnika monarhije. Predno bo Slovanska Enota izpregovorila le besedo o skupnih ciljih, mora biti na jasnem za koga je „Slovenec“ govoril. Za to skupnost se morajo češki poslanci zahvaliti. — Ta članek je značilen za naše klerikalne časopise in za dr. Šusteršiča.

K italijanskemu jubileju ne pojde v Rim niti cesar Viljem, niti naš cesar. Avstr. prestolonaslednik pojde menda samo v Turin na razstavo, nemški prestolonaslednik pojde v Rim, Eni pravijo, da je papež dosegel to, da ne pride Viljem v Rim, oziroma, da je to storil Viljem iz spoštovanja do avtoritete papežev. Drugi pravijo, da so drugi vzroki, ker čas ne bo varen. Avstrijski cesar bo pisal italijanskemu kralju lastno ročno pismo, v katerem mu bo čestital.

Brno proti drugi češki univerzi. Kakor je znano, so Nemci proti drugi češki univerzi v Brnu, ker bi baje češka univerza kazila nemški značaj mesta. Tudi brnski občinski svet se je zavzel proti univerzi iz istega vzroka, vključno temu, da bi univerza povzdignila ugled mesta ter pomnožila prebivalstvo. V Brnu je poleg nemške tehnike tudi češka tehnika, ki ne kaže „nemškega značaja“ glavnega mesta Morave, ki ima popolnoma češko prebivalstvo, razen nemških priseljencev. V nedeljo je češko brnsko prebivalstvo sklicalo v Češko Besedo velik shod proti občinskemu svetu in njegovemu stališču. Tudi Nemci so imeli zborovanje, ter peli po ulicah „Die Wacht am Rhein“. Češki shod je bil obiskan od tisočev, ki so zahtevali drugo češko univerzo v Brnu. Vključno nevarnosti ni bil moten javni mir.

Ševčenkov jubilej proslavi tudi petrograjska akademija znanosti dne 11. marca. Na ta dan bo okrašena tudi hiša, v kateri je Ševčenko pred 50 leti umrl. Priredi se tudi razstava njegovih slik. Tudi druga mesta prirede proslave vključno temu, da to ni vladi všeč.

Program novega francoskega kabineta. Ministri in sekretarji so imeli skupno sejo v ministrstvu notranjih zadev pod predsedstvom kabinetskega načelnika Monisa. Govorilo se je o raznih vprašanjih posebno pa o programu nove vlade. Predvsem pride na vrsto vprašanje železniških uradnikov in železniških uslužbencev, ki so bili pri zadnji stavki odpuščeni. Precizirati se mora stališče države nasproti sabotaji. Na vrsto pride tudi vprašanje volilne reforme in dohodninske davka. V vseh vprašanjih je vladalo soglasje. Ministrski predsednik je dobil nalog, da se stavi govor, ki ga odobri druga seja.

Dunajske šilvilje so na shodu protestirale proti havziarskemu zakonu, ker so oškodovane, ter so sprejele resolucijo, o kateri zahtevajo, da se varujejo njih pravice.

Gledališki zakon. „Morgen“ poroča, da se začne 18. marca pod predsedstvom dr. Urbana anketa za gledališki zakon.

Turški minister zunanjih zadev je izjavil grškemu poslaniku, da je odpisal generalobrista na grško-turško mejo, da preišče vse slučaje zadnjega časa in uredi vse potrebno, da se boji na meji ne bodo v bodoče ponavljali.

Po vstaji v Honduras se je sklenil mir s tem, da je Francisco Bertrand, sobojevnik generala Bouilla, imenovan za provizoričnega predsed-

nika. Volitve naslednika predsednika Davila se vrše oktobra meseca.

Italijanske demonstracije v Ameriki. V New-Yorku je bil neki Italijan vsled umora obsojen k smrti. Tisoči Italijanov so se zbrali pred sodiščem in so hoteli vdreti v notranje prostore, da bi prišli sodnika. Policija je vhod zaprla, sodnik se je skril.

DNEVNE VESTI.

Klerikalci draže Ljubljancem živila. Zdaj pred ljubljanskimi obč. volitvami hujkajo klerikalce ob Posavju, da naj Ljubljancem — mleko podraže. Ko pijemo itak po večini vođeno mleko, nam hočejo kmete nahujskati še za podraženje mleka ter drugih živil. Klerikalni gospodarji zvišujejo v mestu stanarino, po de iz svojih hiš stranke naprednega mišljenja, potem pa vpijejo, da delajo na korist meščanskih slojev. Ko bi vladni komisar ne bil izposloval za mesto argentinskega mesa, bi bili klerikalci še to odjedli mestnemu prebivalstvu! Poskušali so, pa ni — šlo! „Naj gospoda plača, če hoče jesti!“ vpijejo te klerikalne pijavke!

Plodovi nove vere šentpeterskega kaplana v Ljubljani. Ni dolgo tega, ko je pridigal šentpeterski kaplan Petrič iz Ljubljane v Šmartnem pri Savi, da je to, ako kdo svojemu bližnjemu pomaže hišo z gnojnico ali kako drugo dišavo le mali greh in da človek tak greh popolnoma odvali od sebe, oziroma mu je odpušeno, ako da kak mal dar božji (kaj v farške blagajne). Če pa kdo komu kaj pokrade ali požge je pa veliki greh, oziroma smrtni greh, toda če se ga izpove, mu je tudi odpušeno. Sicer je prihodnjo nedeljo to nekako preklival in dejal, da ni on tako rekel in mislil, kakor so poslušalci razumeli — ali cela cerkev se je jela smejeti, ker vsi, ki so bili takrat v cerkvi pri zgo-

raj omenjeni pridigi vedo in prisežejo, da je ravno tako rekel, kakor zgoraj omenjeno. In kaj je rodila ta pridiga? Pred par dnevi souglednemu in spoštovanemu posestniku Ivanu Dolničarju hoteli ponoči okoli ene ure neki učenci tega lepega Kristovega namestnika zažgati posestvo. Da ni zapel rudeči petelin nad posestvom in lahko rečemo nad vso vasjo Hrasnje in Šmartnem, se je zahvaliti le slučaju, da sta se vračala nek posestnikov sin in hlapec posestnika Dolničarja iz Ljubljane z gnojnico, ki sta pogasila ogenj. Ako bi prišla ta dva človeka le par minut pozneje, vnela bi se bila šupa, ki je bila napolnjena z mrvo, slamo in steno. Na licu mesta je bilo v nedeljo še več obžganih plovov, kolov, lat itd. Iz tega se razvidi, kako premišljeno je bila cela stvar vpriporjena. Zažgati je hotel ta lopov posestvo od strani proti Ljubljani, da je domačim ja prikrito dotlej, ko bi bil še ogenj pod streho, odnosno vse v ognju. Ali res ni za te vrste ljudi državnega pravdnika.

Postrežba v „Unionu“ se je pri nedeljskem koncertu izkazala zopet pod vso kritiko. Saj menda le zato, ker obiskujejo take koncerte le skoro izključno naprednjaki. Zato pa je zopet natakalo zelo točno postregel ne s Ciril-Metodovim-listkom, tudi ne s reklamnim slovenskim listkom, temveč s pristno nemškim, tiskanim tam neke v Švici.

Vse obsodbe vredno. Sklicujoč se na § 19. tiskovnega zakona z dne 17. decembra 1862 zahtevam, da priobčite z ozirom na notico „Vse obsodbe vredno“ v številki z dne 4.

marca 1911 na istem mestu in z istimi črkami v eni prihodnjih dveh številkih Vašega lista nastopni uradni popravek: 1. Ni res, da je tam (namreč v stolni cerkvi) bilo več kanonikov, ko so šli nekateri ljudje hitro v šenklaško cerkev po duhovnika, da bi dejal železničarja v pok. Andreja Zajca v poslednje olje. Res pa je, da je podpisani stolni kanonik in župnik edini izmed kanonikov stal v zakristiji in sicer obločen za sv. mašo, hoteč ravno pristopiti k oltarju. 2. Ni res, da so se vsi kanoniki izgovarjali, da ni tam slučajno nobenega kaplana. Res pa je, da sem takoj po sprejetem sporočilu, da ni nobenega kaplana doma, odložil mašniško obleko in hitel na lice mesta, kjer sem nesrečno podelil sv. odvezo in poslednje olje, ker nisem bil popolnoma prepričan o njegovi smrti. Urad stolne župnije v Ljubljani, dne 6. marca 1911. — J. Erker, stolni kanonik in župnik. — Priobčili smo dotični dopis, kakor smo ga prejeli in nas samo veseli, ako se dogodek ni vršil tako, kot ga je opisal naš dopisnik. Uredništvo.

Perice so Ljubljancem vsled nahujskanja klerikalcev podražile perilo! Klerikalni peričniki in perice iz Hrušice, Bizovika, Štepanje vasi in sosesčine so ta teden ljubljanskim gospodinjam osorno naznanile, da bodo odslej „mestne umazarije“ prale za 2 do 6 vin dražje, češ, „ker se je vse podražilo, se mora tudi pranje“. V resnici pa tiče za tem podraženjem klerikalni agitatorji in razni farovski požeruhi, ki ščujejo kmetijske ljudi na meščanstvo! Ljubljancem, zapomnite si te ljudi!

V izbor „Slovenske Matice“ so bili izvoljeni na 47. občnem zboru dne 5. marca t. t. sledeči gg.: Peter vitez Grasselli, prof. Ferd. Seidl, dr. Fr. Kos, svetnik Andrej Senekovič, ravnatelj Ivan Šubic, svetnik dr. Fr. Detela, ravnatelj dr. Lovro Požar, kanonik Ivan Sušnik, prof. Aleš Ušeničnik in pesnik Oton Zupančič.

V lekarni pri „Črnem orlu“ na Jurčičevem trgu imajo navade, ki se nikakor ne strinjajo z važnostjo lekarniškega poklica. Ko je neki delavec prosil, da bi takoj dobil zdravila, ki jih je nakazal zdravnik, da mu ne bi bilo treba zamuditi dela, ga je službujoci provizor nahrušil z neverjetnimi poskvami. Rabil je besede „kranjski psi“, govoril, da „ne potrebujejo v lekarni nič več takih kranjskih psov“ itd. Nizkotnost take surovine se obsoja sama po sebi, tako da je vsak komentar odveč.

Kolesarji iz ljubljanske okolice vozijo po cestah kakor divjaki. Poleg tega nimajo ne zvonca, ne svetilke in ne številke. Preteklo nedeljo popoldne ob polu 6. je neki kmetijski fantalin podrl na cesti pri Mostah neko dekle. Župan je to videl in tudi drugi organi, pa se ni nobeden zganil. Naj okrajna glavarstva že enkrat uredi in omeje to divjanje s kolesi po itak ozkih okrajnih cestah!

Križev pot opere „Faust“. S kolikimi težavami se mora boriti letos ravnateljstvo slovenskega gledališča pred uprizoritvijo vsake opere, naše občinstvo niti ne slutí. Opera „Faust“ je bila fiksirana na 2. t. m. Toda angaževani gost je bil zadržan. Intendant g. pl. Treščec v Zagrebu pa je pisal že 2. t. m., da poje gost „Fausta“ 9. in 11. t. m.; a že 4. t. m. je pisal karto, da je tenorist zbolel. Nalo je brzojavil intendant, da poje gost vendar le 11. t. m., a nato je došlo večerj zgodaj zjutraj ekspresno pismo gosta, da poje 9. in 11. t. m. Končno pa je sinoči gost brzojavil, da sploh ne more peti, ker ima bronhijalni katarr ter je mogoče, da pride pet pri-

MALI LISTEK.

Malomestne tradicije.

Veseloigra v enem dejanju.

(Češko spisal V. Stech.)

OSEBE:

Tomaž Žakelj, občinski svetovalec.
Rozika, njegova hči.
Zgonec, urednik časopisa Iskra.
Tone Štebrot, tajnik „Nar. Čitalnice“. Filip Ščuka, tajnik „Bar. društva“. Leonora Klepčevka.
Strel, sluga iz knjigotržnice.

Godi se v manjšem mestu v sedanjem času.

(Soba v žakljevi hiši. Sredi in na obeh straneh vrata. Na levo okno, pri njem pisalna miza. Zada omara Par stolov.)

I. Nastop.

Žakelj.

Žakelj (v domači suknji, študirna govor, oprt ob stol pri pisalni mizi): — Še imenitnejši trenotek je napočil za naše mesto danes. Z otvoritvijo nove klavnice stopamo v vrsto onih modernih občin, ki so postavile sebi in svojemu potomstvu v ponos dostojno svetlišče — dostojno svetlišče — to-le sem pa menda napak bral —

(išče v rokopisu, ki ga ima v roki)
„dostojno svetlišče“ — nova klavnica pa vendar ni svetlišče — resnično, tukaj je „svetlišče“ — to je na vsak način pomota — tukaj mora biti kaj drugega. Morda smetišče? Da, da, smetišče! Ampak to tudi ni dobro: smetišče, — v novi klavnici je troje smetišč. — Tukaj se je ljubi Ščuka zmotil — to moramo popraviti (piše): namesto svetlišče damo sem „smetišče“, ne, „troje smetišč“, pa bo dobro! (Bere): — „ki so postavile sebi in svojemu potomstvu v ponos troje dostojnih smetišč. (Deklamira:) Ta imenitni trenotek ostane za vse večne čase z zlatimi črkami zapisan v povestnici naroda našega. Govorim kot zastopnik občinskega sveta“ — (piše): sem-le denemo „slavnega“ — „kot zastopnik slavnega občinskega sveta in kot predsednik „Bralnega društva“ — he, he, čitalničarji bodo od jeze kar popokali — „in govorim kot vaš so-meščan, zato vas pozivljam, da zakličete z menoj vred procvitu tega zavoda trikratno gromovito živio.“ — Tak-le govor, pa ravno pred volitvami — to se pravi imeti 200 glasov kar v žepu. Saj pravim — Ščuka je ptič — to je govor kakor nož. Prav tako ga je napisal, kakor sem si ga jaz mislil — no! Da bi le imel že konec tudi v roki. Kar vidim jih, nepregledne množice ljudi — zastave — godba — jaz

pa na govorniškem odru — kar mislim si že! „Visoko čislani so-meščanje!“ — To je pred volitvami kakor med: „Visoko čislani so-meščanje!“ Jaz vam že dam, vi grize iz „Čitalnice“ — vi, vi žverce! Mislijo si, bogve kako se bodo šopirili — ti, ti se boš že šopiril, ti redakterček s tisto svojo „Iskro“. Kaj bi se jezil brez potrebe! „Visoko čislani so-meščanje!“ Napočil je pomembni trenotek — (Trkanje na srednjih vratih.) Naprej!

II. Nastop.

Žakelj. Strel.

Strel (z dvema zavojeva knjig, eden v zelenem, drugi v črnem platnu, hitro vstopi): Dobro jutro! Sluga sem, gospod svetnik. Klanjam se! Gospod knjigotržec Kalin se slavnemu Bralnemu društvu priporoča in pošilja cenjenim članom ravnokar izdano zbirko povesti „Malomestne tradicije“, ki se bodo vsled sklepa slavnega odbora razpošiljale članom. Prosim, to je spis — to je knjiga — klobuk z glave pred njo. (Vzame iz zelenega zavoja 50 enako broširanih knjižic in jih položi na pisalno mizo. Potem vzame en izvod in stopi z njim k Žaklju.) Prosim: dobro poznano literaturo — prosim, le pogledjte — to je nekaj. (S patosom:) Nimam rad praznih besed — ampak te-le novele so zamašile občutno vrzel v naši literaturi.

Žakelj (bere): „Malomestne tradicije“. Hm — Hm — od koga pa je — kdo je —

Strel: Kdo je spisal? (Zaupno:) To je stroga tajnost. Tukaj je zapisano „Ivan Svoboda“ — pa to pomeni čisto drugo osebo, Jaz ga seveda ne morem izdati, (na stran) ker ga ne vem. (Na glas) Gospa Klepčeva mi je obljubila goldinar, če ji povem, kdo je to spisal, ampak jaz se ne dam podkupiti!

Žakelj: Ivan Svoboda — dobro. Knjige izročimo gospodu tajniku in on jih razpošlje članom — zdaj pa oprostito — nisam veliko časa —

Strel: Jaz tudi ne — jaz tudi ne; od jutra sem že na nogah; obletati moram še celo Vodnikovo ulico in cel Glavni trg. To ni malenkost — pa še taki kupi knjig.

Žakelj: Koliko knjig pa odaste? To morajo biti dobri zaslužki?

Strel: Pa še kakšni! V tem-le zelenem platnu — prosim: barva upanja — raznašam novosti na ogled, in v tem-le črnem — barva žalosti — nosim „rake“.

Žakelj: Rake?

Strel: He — He! Rake! — Kar vlečenjenemu občinstvu od poslanih knjig ne ugaja — to se vrne — in kar leze nazaj, to so raki!

Žakelj: „Raki“ — glej no, ta je pa dobra! Ravno malo pa nimate

v tem črnem zavijku?

Strel: Res je to; včasih se mi zdi, da mi teh knjig več vrnejo kot jih pa pravzaprav raznesem. Ampak prosim oprostito, gospod svetnik — nimam veliko časa in —

Žakelj: Z bogom — z bogom!

Strel: Jaz namreč danes pobiram tudi članarino, ker je po prvem.

Žakelj: To je praktično!

Strel: Pri uradnih po prvem, pri učiteljem po četrtem, v „Narodni klub“ v soboto in v „Narodnem klubu“, kadar začne zmrzovati.

Žakelj: Vi imate pa res imenitne ideje!

Strel: Prosim, to je moj poklic. Jaz sem kakor stroj za zbiranje. (Vleče iz raznih žepov zapisnike.) Tukaj je knjiga članov „Nar. čitalnice“ — „Sokola“ — „Bralnega društva“ — „Drsalnega kluba“ — „Narodne delavske“ — „Obrotnega društva“ — „Strelskega kluba“ — „Ciril Metodove podružnice“ — „Veteranarjev“.

Žakelj: Vi ste kakor živ arhiv — ali se vam ne zmeša?

Strel: Meni? Kaj pa še! Zbiranje članarine seveda ni majhna reč — ampak jaz — bi na te-le zapisnike lahko naredil kar koncert.

Žakelj: Vi ste pa res ptič — zdaj pa dovolite — pogledati moram še na klavnico — slavalok delajo in — (Dalje.)

hodnji teden. Tako torej že od 2. t. m. doslej ne more opera na oder. Ravateljstvo je naprosilo še drugega tenorja v Zagrebu, da bi gostoval, a tudi ta ne more. Brzjavilo je v Brno po tenorja, a odgovor se je glasil: nemogoče. Brzjavilo je tudi v Lvon, a odgovor je bil nesprejemljiv. Cel kup brzjav in pisem, a — nikak uspeh. Ravateljstvo se trudi na vse moči, da bi ustrezalo občinstvu, toda razmere so danes — kakor razvidno — pri vseh slovanskih odrih skrajno težke. To pa naj uvažuje tudi naše občinstvo pri našem malem osebju in pri naših ubožnih sredstvih.

Slovensko deželno gledališče. Včerajšnja benefica operetnega tenorista g. Lj. Iličića se je izvršila jako častno. Tri zaporedne predstave, vse izven abonementa, je pri nas dovolj težko napolniti. In tako je popolnoma razprodan parter in dobro obiskane lože najgotovjeje znamenje, da uživa g. Iličić na našem odru pri gledališkem občinstvu velike, zaslužene simpatije. G. Iličić se je osobito po drugem aktu lahko zahvaljeval za frentičen aplavz in dva od naklonjene mu publike podarjena lovorova venca s strakovi.

Slovensko deželno gledališče. Jutri, v četrtek se uprizar pri prvi abonementu Jarnova opereta „Logarjeva Krista“ (za par abonente) z gđ. Hadrbolevo, g. Iličićem, gđ. Thalerjevo in g. Bohuslavom ter gđ. Smidovo.

Današnja imenitno pesem, ki je natisnjena na sprednji strani, je spesnikoval, kakor so naši prijazni bralci gotovo kar sami uganili, slavni načelnik Slovenske Ljudske Stranke gospod dr. Ivan Susteršič, imenovan Zlindra.

Bav-bavne razglednice. Razglednice s sliko in pesmico o „skumrani Ljubljani“, ki jo je zložil naš dični Bav-bav, po pravkar izšle in se dobivajo v „Jutru“ po 6 vin. kos. Pri večjih naročilih seveda primeren popust.

„Ljubljanska kreditna banka“ je imela včeraj svoj IX. redni občni zbor. Radi pomanjkanja prostora ne moremo priobčiti danes obširnega poročila, na kratko pa nočemo poročati, ker se nam zdi zadeva preveč važna, da bi jo absolvirali v par vrsticah; zato priobčimo v jutrišnji številki obširno poročilo o razvoju in sedanjem stanju tega našega denarnega zavoda, ki se toliko lepo ravja.

Kaplana Fröhlichova afeta prestopa po zadnjem iz Novega mesta nam došlem poročilu, ki ga priobčujemo brez komentarja na drugem mestu, v čim dalje bolj čudno luč. Dokler ni zadeva od prizadete strani točno in odkrito pojasnjena, se od naše strani ne spuščamo v sodbo te zadeve. Za enkrat le bležimo nam došla poročila in nudimo prizadetim, da stvarno — toda res le stvarno — popravijo, kar in če se da v tej zamotani stvari sploh še kaj popravljati. Če pa gg. Hrastar in Burger mislita, da bomo njuna „Poslana“, kjer „Jutro“ dolžita obrekovanja in laži, priobčevali celo v uredniškem delu, se pač jako motita. Namenoma ne maramo nikomur delati krivice, tudi političnemu nasprotniku ne, zato se pa tudi od druge strani ne pustimo pometati z nami. Kadar bomo mi o tej zadevi sami izpregovorili, gospoda iz Šmihela, tedaj ne vemo, kako se bomo pogledali.

Samomor v vlakcu. V ponedeljek predpoldne se je med progo Grosuplje-Kočevje obesil v vlakcu krošnjar Martin Beljan iz Kostala. Žena ga je pričakovala na postaji, a ker ni izstopil, so ga šli iskat in našli v stranišču na vlakcu visečega na dveh rutah. Vzrok samomora je neznan. Rajni je imel s seboj precej denarja in je prihajal s kupčijskega potovanja po Češkem.

Nesreča. Iz Notranjih Goric se nam poroča: Dne 5. t. se je pripetila pri čuvajnici južne železnice št. 654 precejšnja nesreča. Fr. Rožnik, posestnik iz Plešivice je čakal pred zaprtimi zavorami ob polu 12. dopoldne na brzovlak. Ko vlak pridvi, sta se posestniku vola spuščila in zlomila zavoro. Eden je prišel pod vlak, ki ga je popolnoma razmesaril, drugemu pa vlak samo odbil robove. Posestniku se ni pripetilo ničesar.

Elitna dunajska damska kapela koncertuje vsak večer z izbranim sporedom v Narodni kavarni. — Vstop prost.

Novi škandal v kaplana Fröhlichovi aferi.

Izvirno poročilo „Jutru“ iz Novega mesta. Sinoči z ekspresno pošto smo dobili o aferi šmihelskega kaplana Fröhlich sleden poročilo: Celo mesto se je zavzelo nad — ne vemo kako bi to imenovali — ali bolj predrzno, ali bolj neumno — „Poslanim“, katerega sta prizadeta Hrastar in Burger v „Slovencu“ priobčila s svojim polnim podpisom. Še bolj pa smo ostrmeli, ko je današnje „Jutro“

prineslo kaplana Fröhlich popravek, ki stoji v direktnem nasprotju z izpovedbami prizadete moža Hrastarja ter priče Burgerja. Sprčo takim kričnim nasprotjem obstoja tukaj splošno mnenje, da je ta preključ v „Slovencu“ kupljena stvar. Klerikalci, ki so imeli Fröhlich za svetega moža in najboljšega političnega agitatorja, so namreč strašno blamirani in poparjeni, najbolj pa šmihelski župnik sam. Poparilo jih je pa ne toliko poročilo v „Jutru“, ker o stvari najsi je že bila taka ali taka se je govorilo že 4 dni popreje, ko je „Jutro“ o tem poročalo; poparjeni so marveč radi nasprotja v Hrastarjevem in Burgerjevem „Poslanem“ v „Slovencu“ ter kaplanov popravku v „Jutru“. Nekaj je le moralo biti na celi ti stvari resnice, tako pravi sedaj celo tiste kaplanove terjatke in oboževalke iz Kandije, ki so dotlej govorile, da je to le „liberalna laž“.

Kaplan Fröhlich je že dlje časa zahajal v Hrastarjevo gostilno. Hrastar je imel tudi že dlje časa sum ljubsumja na kaplana. V ponedeljek večer, ko je kaplan baje z neko botrijo prišel v Hrastarjevo gostilno, se je Hrastar odstranil, rekoč da gre malo pogledat v mesto. Kaplan je med tem se izmuznil iz družbe ter šel v „boljšo“ sobo, kjer ga je čakala Hrastarjeva „boljša“ polovica. (Nadaljevanje za danes še prihranimo. Op. ured.)

Hrastar pa je prišel kmalu domov, se splazil k oknu ter odgrnil zagrinjalo. Kaj je tam videl, to on sicer samo opisuje v „Slovencu“, ampak mi tega ne verjamemo. Splošno se sodi, da je Hrastar in za njim Burger in baje še neki Knafelec v sobi vse drugače videl, kot bi smela „vsaka dostojna družba videti.“

Pa recimo, da je Hrastar res samo to videl, kar pripoveduje v „Slovencu“. Zakaj pa je Hrastar potem, ko je oni „nedolžni“ prizor videl, vse pobil v svoji gostilni, kozarce, steklenice itd., ter si napravil okrog 300 K škodo? Ali je to napravil zgolj iz veselja, da sta kaplan in njegova žena samo le to delala, kar bi smela vsaka dostojna družba videti.

Zakaj je ona tretja priča baje Anton Knafelec takrat Hrastarju rekel: Hudič, kaj se nisi vedel tega, vsaj to že traja celi mesec! Zakaj je priča Burger še v nedeljo, ko je že podpisal ono „Poslano“ v „Slovencu“, v neki novomeški gostilni v prič večje družbe pripovedoval, da je on na lastne oči videl, kako je Hrastarjeva žena sedela na kaplanovih kolenih, ter da je tudi videl, da je kaplan ženo poljuboval.

Zakaj je temu Burgerju v sorodu najbližje stoječa oseba takoj drugi dan po dogodku in ves teden pripovedovala okrog, kar ji je Burger sam povedal in isto kar ji je povedal, ni bilo ravnotako, da bi smela „vsaka dostojna družba videti“?

Zakaj kaplan Fröhlich zdaj mašuje že ob 5. uri zjutraj. Zakaj je bil za nedeljo najet neki pater namesto kaplana? Zakaj je župnik iz prižnice povedal, da naj botri in ženi nikar ne vabijo v gostilno mežnarja ter „gospoda“?

Zakaj je šla Hrastarjeva žena po tistem dogodku k staršem domov, kamor jo je prišel mož šele čez 4 dni iskat?

Trojica: Kaplan Fröhlich, Hrastar in Burger dajte nam odgovor na ta vprašanja? Ampak resničen odgovor mora to biti, priznajte resnico, bo bolje za vas vse tri. Pojasnite javnosti tudi ugibanje, ali sta Hrastar in Burger svoje „Poslano“ v „Slovencu“ storila pod kakim pritiskom in če res, od katere strani, ali sta bila za tako izjavo kaj plačana. Da njuna izpoved ne soglaša z ono v kaplanov popravku, to sta med tem časom gotovo že sama izprevidela. Le jasno, odkrito priznanje zamore to navsezadnje človeško slabost na lep način spraviti s sveta.

Najnovejša telefonska in brzovjavna poročila.

Avstrijski državni zbor. Dunaj, 7. marca. Začetkom jutranje seje avstrijskega državnega zbora se najprej predložijo zbornici načrt glede spremembe društvenega zakona, ki je pa zelo kratek. Obsega namreč samo 20 paragrafov. Najvažnejša je točka, da sedaj odpade razlika med političnimi in nepolitičnimi društvi. Tudi ženske bodo smele po novem zakonu biti redne članice društev. Najbrže pride še tekom tega meseca na dnevni red novi tiskovni zakon.

Bosenski sabor. Sarajevo, 7. marca. Sabor je danes sprejel justični proračun, kar so Hrvati in Muslimani viharno pozdravili. Jutri se prične specialna debata o proračunu finančne uprave.

Bethmann-Hollweg proti papežu.

Berlin, 7. marca. Nemški kancelar Bethmann-Hollweg je danes v zbornici govoril o modernizmu in uplivu Vatikana na razmere med nemškimi duhovniki. Obsojal je ostro postopanje papeža in povdarjal, da take razmere ne bodo nikdar rodile dobrih odnošajev med Vatikanom in Nemčijo.

Seja francoskih poslanikov.

Pariz, 7. marca. Novi francoski minister za zunanje zadeve, Cruppi je za prihodnji teden poklical francoske poslanike v Berlinu, Petrogradu, Rimu in Carigradu v Pariz. Seji se pripisuje velika važnost. Cruppi bo razvil tudi svoj program.

Nuna-detomorilka.

Krems, 7. marca. Danes se je vršila pred tukajšnjim porotnim sodiščem obravnavna proti nuni Elizabeti Schoibgeier, ki je umorila svojega novorojenčka. Porotniki so zanikali krivdo glede detomora, pač pa potrdili vprašanje glede goljufivega prikrivanja poroda. Obsojena je bila na 3 mesece težke ječe.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 7. marca. V današnji seji ogrske zbornice je bil sprejet § 5. bančne predloge.

Hrvaški sabor.

Zagreb, 7. marca. Hrvaški sabor se je po kratkem odmoru danes zopet sestel. Prvi je govoril kršćanski socijalec dr. Kumičić, ki je zagovarjal adreso stranke prava. Razpravljal je tudi o domači in naši zunanji politiki. Med njegovim govorom je prišlo med poslanci koalicije in Starčevićanci na eni strani in frankovci do hudih spopadov. Za njim sta govorila Pavelić in Zatluka.

Seja „Poljskega kluba“.

Dunaj, 7. marca. Ob 11. uri dopoldne se je vršila seja „Poljskega kluba“, katere sta se udeležila tudi oba poljska ministra. Poslanec Kozłowski je izjavil, da odlaga svoj odborniški mandat. Najbrže odloži v kratkem tudi svoj državnozbornski mandat.

Antonio Fogazzaro umrl.

Rim, 7. marca. Danes zjutraj ob 5. uri je umrl v Piacenzi italijanski pesnik in pisatelj, Antonio Fogazzaro v 64. letu svoje starosti. Njegovo najboljšo delo je „Il santo“ (Svetnik), ki je radi modernistične tendence in naravne filozofije na indeksu.

Bolezen Sasanova.

Petrograd, 7. marca. Vest, da je ruski minister za zunanje zadeve, Sasanov nevarno obolel, je neresnična. Sasanov je samo obolel na angini, a bolezen ni popolnoma nič nevarna.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik: Milan Plet.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ Ljubljana.

Poslano*)

Z ozirom na poročilo o zadnjem obnem zboru Glavne posojilnice v Ljubljani, objavljeno v „Slovencu“ dne 27. svečana 1911, sem primoran v svojo obrambo objaviti častno izjavo g. Andreja Mauerja, ki mi je očital nepoštena dejanja pri mojem poslovanju v gradcu pod U V 496/10 po bližje označena na zasebnega obtožitelja se nanašajoča žaljiva očitanja, ki jih je potrdil priča Hugo Vidmayer kot neresnična, prosim g. Alojzija Lavrenčiča tozadevno za odpuščanje ter se zavezujem, plačati zasebnemu obtožitelju narasle stroške po 50 K.

Gradec, dne 12. oktobra 1910.

And. Mauer.

Gradec, dne 7. marca 1911.

Alojzij Lavrenčič.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe, 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v zankah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

500 kril od K 280 naprej v najmodernejših barvah. O. Bernatovič, Mestni trg št. 5.

Lep otročji vozček za ležati se prodaja Elizabetna cesta 7 (pritličje 2.)

Mlad pišček (Fosterrier) se oddaja v Kolodvorski ulici št. 28. I. nad. 149/1—1

Sprejme se dijak, ali gospod na stanovanje in zajutr. Jenkova ul. 13. nad 150/2—1

Več gospodov se sprejme na dobro hrano. Soteska št. 10. I. nad. 145/1—1

Mesto hišnice išče omožena oseba v kako boljše hišo. Privajena je vsega posla hišnice. Ponudbe sprejema inseratni oddelček „Jutro“

151/2—1

Damsko kolo dobro ohranjeno se prodaja. Poizve se v trgovini pri „Solncu“ 152/3—1

KORESPONDENCA.

Penzijonist srednje starosti, z neomadeševano preteklostjo, s skromnim življenjem se želi seznaniti v svrhu ženitve, z inteligentno gospodično, ali vdovo, ki ima pokojnino, ali pa zasigurni stalni dohodek. Najstrožja tajnost zadržana. Ponudbe pod „Penzijonist“ na in: seratni oddelček „Jutra“ 143/1—1

Učenka

se sprejme v večjo delikatesno trgovino v Ljubljani.

Naslov pove inseratni oddelček „Jutra“.

Čemu bi ne pisali

po vzorce sukna in modnega blaga za moške obleke od tvrdke:

A. Tomec,

razpošiljalec sukna v Humpolcu na Češkem

če nas to nič ne stane!

„Jutro“ se prodaja v Trstu po 4 vinarje

v naslednjih tobakarnah:

Becher, ulica Stadion,
Trevisan, ulica Fontana,
Pipan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Vovk, ulica Carducci,
Stanič, ulica Molinpiccolo,
Sekovar, Vojaški trg,
Hrast. Poštni trg,
Može, ulica Miramar,
Magolo, ulica Belvedere,
Geršina, Rojan,
Raunacher, Can pomarzio,
Bruna, S. S. Martiri,
Ercigoj, ulica Masimiliana,
Rončelj, ulica S. Marco,

Danes zvečer sreda koncert

Se priporoča
M. V. Izlakar.

Narodna kavarna.

Dne 1. marca došla

elitna damska kapela

ima izbran umetniški in zabavni vsposred ter koncertuje

vsaki dan. Vstop prost!!

K mnogobrojnem obisku vabi

Franc Krapeš.

Istotam se sprejme marker-donašalec in učenc, ki ima veselje do kavarnarske obrti.

Hlačna krila

so pridobila v zadnjem času veliko zanimanje in simpatijo, ter vlada zaradi tega veliko vprašanje po njih.

Ni izključeno, da se ta moda tudi tukaj v obilu razširi, vsled tega prodajam **damska krila** najnovejšega kroja in vseh modernih barvah pod lastno ceno.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Ljubljanska kreditna banka.

Naznanilo.

Vsled sklepa XI. rednega obnega zbora se izplačuje za leto 1910 kot

7⁰ dividenda K 28.—

na vsako delnico za kupon šte. 10, počenši s 5. marcom 1911, pri blagajni centrale v Ljubljani in pri podružnicah v Celovcu, Sapljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Upravni svet.

Kuč za slabokrvne in preboite
je zdravniško priporočeno črno
dalmatinsko vino Kuč najboljšo
sredstvo 5 kg franco K 4.—.
Br. Novakovič, Ljubljana.

: Lokal :

se takoj odda v sredini mesta, na
dobrem prometu.
Poizve se v inseratnem oddelku „Jutra“.

Prva kranjska drogerija, parfu-
merija, fotomanufaktura itd.

Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

V najem se odda dobro idoča

trgovina

v jako prometnem kraju, nasproti
farne cerkve. Dopise sprejema inseratni
oddelek „Jutra“ pod šifro „Vače“.

Ant. Stiplošek

sobni in dekoracijski
slikar ter pleskar

Ljubljana, Marija Terezija cesta 6
se priporoča p. n. občinstvu za vsa v
njegovo stroko spadajoča dela ob naj-
modernejši izvršitvi in po najnižjih
cenah.

Sprejema naročila tudi na deželo.

Oblastveno avtorizirani in zapriseženi

geometer Lisec

Ljubljana, Sodna ulica 3

prevzema vse zemljemerske
zadeve ter jih najhitreje
izvršuje po najnižji ceni.

Tovarniška znamka „IKO“.

Lastna tovarna ur v Švici.

Kovačija

v jako prometnem kraju ljublan-
ske okolice, ležeča ob glavni cesti,
se z orodjem vred pod zelo ugod-
nimi pogoji takoj

odda v najem.

Reflektira se le na boljše moči.
Natančnejša pojasnila daje inse-
ratni oddelek „Jutra“.

Ponatis zanimivega romana

„Otroci papeža“

je izšel in se dobi pri upravn-
ništvu „Jutra“ za 3-50 K bro-
širan, za 4-50 K pa elegantno
vezan izvod. Najbolje je, ako
se istočasno z naročilom po-
šlje tudi denar, ker s povzet-
jem poslana knjiga je dražja.

Naročajte in kupujte „JUTRO“!

Naznanilo.

Vljudno naznanjam, da sem se 8. t. m. z mojo
graversko obrtjo in izdelovanjem kavčuk štampilij
preselil iz Sv. Petra ceste 6

na Stari trg šte. 20

ter prosim Vašega nadaljnega obiska tudi v novem lokalu
in bilježim z velespoštovanjem

ANTON ČERNE, Ljubljana.

Nekaj izborna ohranjenih

automobilov

vseh velikosti se ceno proda.

Moje ime jamči za solidno in dobro postrežbo. — Zavod za po-
pravo avtomobilov in trgovina

Ing. JURIJ TMEJ, Dunaj XVII.,

Santergasse 13.

Sim. Praprotnik

stavbeni in pohištveni
mizar

v Ljubljani, Jenkova ulica 7
priporoča p. n. odjemalcem (po-
sebno že onim v južnejših krajih)
svojo veliko zalogo vsakovrstnih

oamar za led.

v poljubnih velikostih za pivo-
varne, restavracije, trgovine, deli-
katesne trgovine itd.

Cene najnižje, postrežba točna.
Čeniki zastoj in poštnine prosto.

Obenem pa tudi prodam za zelo nizko ceno
popolnoma novo opravo za špecerijsko trgovino.

Telefon interurban šte. 129.

Valjčni mlin v Domžalah
I. BONČAR, LJUBLJANA

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ulica št. 6.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti
kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.

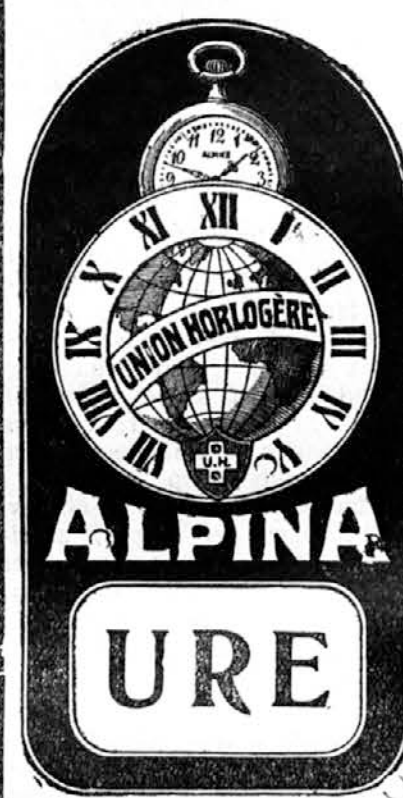
Zastopstvo in zaloga v Gorici:
Gruden & Co., Stolni trg šte. 9.

Objava.

Dobro znano speerijsko trgovino
F. Grošelj-na Poljanska cesta 7

otvori zopet 11. marca 1911

Miro Domicelj in se tem potom za mnogobrojni
obisk slavnemu občinstvu najto-
pleje priporoča.

Priznana največja, resnično domača, že
25 let obstoječa eksportna tvrdka.

Franc Čuden,

urur

Ljubljana, Prešernova ulica 1

samo nasproti Frančiškanske cerkve

je delničar

največjih tovarn švicarskih ur „Union“ v
Genovi in Bielu, on torej lahko po
originalno tovarniških cenah
garantirano zanesljive, v vseh legah in
temperaturah po njegovem astronomičnem
regulatorju regulirane, svetovno znane

ALPINA URE

z matematično priznanim kolesjem — v
zlatu, tulu, srebru, nikeljnu in jeklu

prodaja.

Nedosežno velika izbira. Večletno jamstvo.
Čeniki zastoj in poštnine prosti.

Prva Primorska Tvorica za lesne izdelke
z vodno silo

A. Kriznič & Co.

ob kolodvoru Podmelec

Sprejema v izvršitev: vse v stavbeno mizarstvo stroko
spadajoče izdelke za hiše, vile, šole,
bolnišnice, cerkve, javna poslopja itd. kakor: Okna, vrata, podove, por-
tale; popolne opreme ljudskih šol, šolske klopi po Rettig-ovem patentu itd.

Proračuni in načrti brezplačno.

Parketna tvornica opremljena z najnovejšimi stroji nudi par-
ketne deske iz hrastovega in bukovega
lesa. Postrežba takojšnja za vsaktero množino!

Zahtevajte vzorce in cene.

Strugarski oddelek nudi vse v strugar. stroko spadajoče izdelke.

JAMSTVO! JAMSTVO!

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena!

Obisk strokovnjaka interesantom brezplačen.

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 44.

Prireja pogrebe od najpreprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih kakor
tudi s kristalom zaprtih vozovih. — Ima bogato zalogo vseh potrebščin za
mrlične kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, čevlje, vence, umetne
cvetlice, kovine, porcelana in perl.

Najnižje cene!

Za slučaj potrebe se vljudno priporočajo

TURK in BRATA ROJINA.

Del. glavica:
K 5,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond:
K 450.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %